

УДК 336

Короленко Р. В.

асистент

Швець В. С.

студентка

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ СТРАТЕГІЇ В УКРАЇНІ

У статті визначено потребу дослідження сутності та змісту бюджетної стратегії. З'ясовано основні проблеми, що виникають при складанні бюджету.

Розроблено заходи підвищення ефективності бюджетної стратегії.

Ключові слова: бюджет, бюджетна стратегія, бюджетне прогнозування, бюджетна політика, дефіцит бюджету.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток державних фінансів показує, що основним фінансовим регулятором суспільних відносин є бюджет. А тому з'являється необхідність посилити механізм регулювання бюджетної системи, оптимізувати якісні та кількісні характеристики соціально-економічного розвитку. Це забезпечить позитивну динаміку зростання основних макроекономічних показників. Для цього треба вибрати оптимальну модель досягнення фінансової стабільності, визначити відповідний механізм та наявність дієвих технологій й менеджменту реалізації цілей, щоб держава могла якісно виконувати свої зобов'язання.

Держава не лише виконує свої владні та соціальні функції, вона додатково відповідає за ефективне функціонування всієї ринкової економіки країни. І у цьому аспекті державний бюджет виступає вже як засіб забезпечення макроекономічного збалансування та економічного зростання, фінансовий

план, який передбачає відтворення умов для власного фінансування у довгостроковому періоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній літературі формування бюджетних пріоритетів у контексті стратегії економічного зростання, макроекономічного та бюджетного прогнозування досліджували В.М.Геєць, В.Ф.Бесєдін, Б.Є.Кваснюк, І.В.Крючкова та ін. Формування та розвиток бюджетної системи України вивчали С.А.Буковинський, О.Д.Василик, Г.О.П'ятаченко, В.М.Федосов та ін.

Формування цілей статті. Для вирішення викладеної проблеми сформулюємо наступні цілі: визначимо потребу дослідження сутності та змісту бюджетної стратегії; проаналізуємо та з'ясуємо основні аспекти бюджетної стратегії; розглянемо бюджетну стратегію як довгостроковий курс бюджетної політики держави; дослідимо розроблення державної бюджетної стратегії; з'ясуємо вплив державної бюджетної стратегії на соціально-економічну стабільність країни.

Виклад основного матеріалу. На думку Куценко Т.Ф. бюджетна стратегія – це довгостроковий курс бюджетної політики держави, що розрахований на перспективу та зумовлює розв'язання крупномасштабних завдань, які визначаються загальнонаціональною стратегією соціально-економічного розвитку країни [1].

Автори Юрій С.І., Федосов В.М. дали таке визначення: «Бюджетна стратегія – це тривалий курс бюджетної політики, розрахований на перспективу, що передбачає вирішення глобальних завдань, визначених економічною стратегією» [2].

Інакше кажучи, бюджетна стратегія – це цілісна система дій держави, спрямована на реалізацію мети, завдань та пріоритетів тривалого курсу бюджетної політики, розрахованого на тривалу перспективу, що передбачає вирішення глобальних завдань, визначених економічною стратегією.

Також бюджетну стратегію можна визначити як набір методів, з допомогою яких бюджетні відносини, принципи і функції бюджетів можна реалізовувати в ході здійснення бюджетного процесу практично.

Бюджетна стратегія має бути складовою економічної стратегії і корелювати з політичною, соціальною, гуманітарною, військовою та іншими стратегіями держави (рис.1).

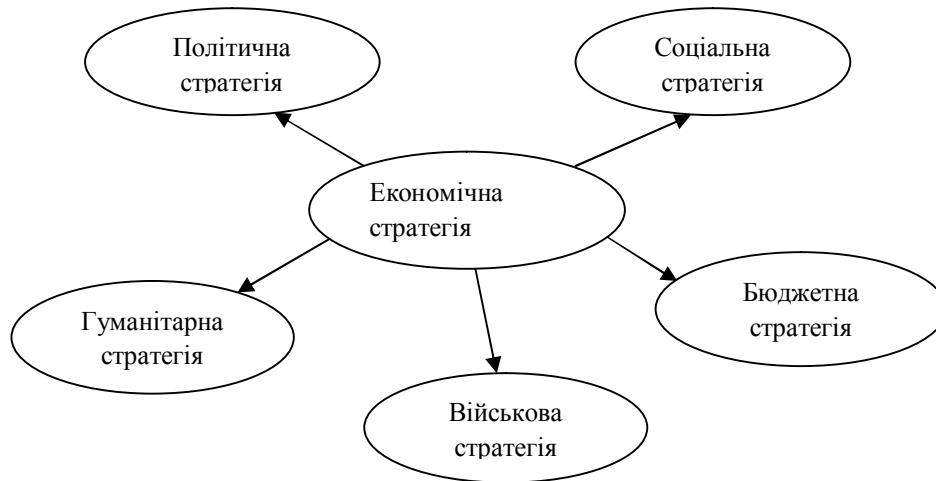

Рис.1. Складові економічної стратегії

Метою стратегії має бути забезпечення відповідних цілей держави, незважаючи на втручання з боку зовнішніх сил чи обставин. В іншому випадку, стратегія може бути зведена до конкретного плану дій або послідовності їхнього виконання, що не дасть можливості такий документ назвати стратегічним. Основою розробки бюджетної стратегії є бюджетне прогнозування, що є складовою прогнозування макроекономічного розвитку соціально-економічних процесів у країні взагалі.

Бюджетне прогнозування – це науково обґрунтований процес визначення джерел створення і напрямів використання бюджетних ресурсів в економіці держави з метою забезпечення стабільного економічного й соціального розвитку [3]. Прогнозування надходжень до бюджету є однією з головних проблем, що виникають під час складання бюджету, та складається з декількох етапів (рис.2) Існування різних форм власності і методів господарювання, відсутність будь-якого директивного управління виробництвом роблять

непридатним для цього нормативний метод розрахунків надходжень, який був досить поширений за часів планової економіки.

Рис. 2. Етапи прогнозування показників бюджету

Завдання бюджетної стратегії визначаються особливостями соціально-економічної системи і являють собою гнучкий набір довгострокових цілей бюджетної політики, прийнятних для економічних суб'єктів різного рівня. У сучасних умовах глобальних перетворень до таких завдань відноситься забезпечення стійкого збалансованого економічного зростання: постійне сприяння розвитку виробництва, підтримання підприємницької активності, підвищення рівня зайнятості населення; мобілізація і використання бюджетних ресурсів на забезпечення соціальних гарантій; вплив за допомогою бюджетного механізму на раціональне використання природних ресурсів.

Покажемо бюджетну стратегію в дії на прикладі аналізу проекту державного бюджету на 2014 рік. Доходи державного бюджету на 2014 рік законопроектом пропонується визначити в сумі 392 млрд 404,3 млн грн, що на 53 млрд 347,2 млн грн, або 15,7 %, більше від фактичного обсягу в 2013 році (рис. 3).

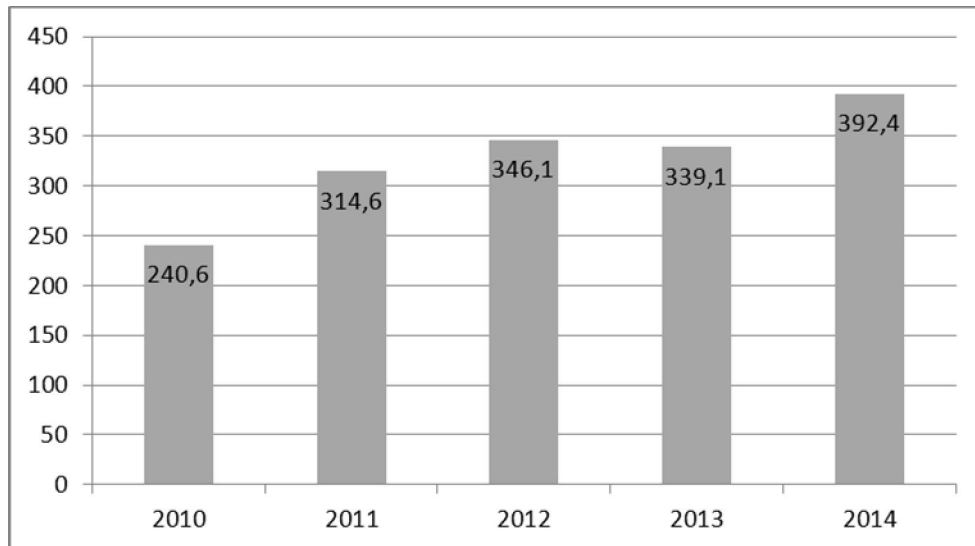

Рис.3. Доходи Державного бюджету України

Кабінетом Міністрів України проект державного бюджету на 2014 рік сформовано з меншим дефіцитом, ніж затверджено на 2013 рік. Фінансування державного бюджету передбачено здійснити за рахунок нових державних запозичень і надходження коштів від приватизації державного майна. Передбачене перевищення надходжень від державних запозичень над сумою погашення державного боргу призведе до подальшого зростання державного боргу (рис. 4).

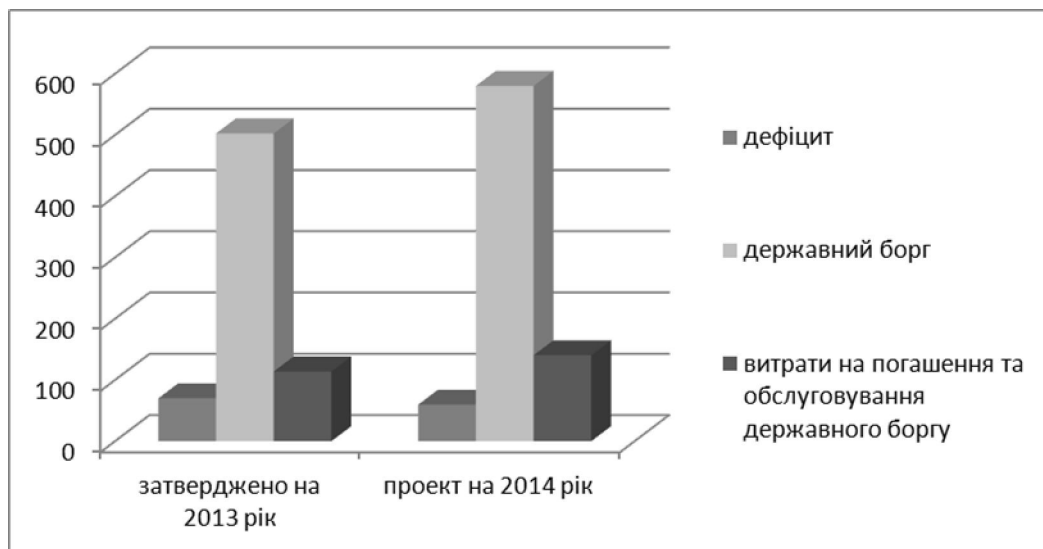

Рис 4. Дефіцит державного бюджету, державний борг і витрати за ним

За прогнозом дефіцит державного бюджету зменшиться на 14,9 % порівняно із затвердженим на 2013 рік показником.

Основними напрямками вдосконалення бюджетної політики в Україні у найближчий час мають бути: реформування податкової системи, посилення податкової дисципліни; удосконалення бюджетного процесу через підвищення наукової обґрунтованості прогнозів показників бюджету, запровадження системи середньо- та довгострокового бюджетного планування; зміцнення системи управління державним боргом; зменшення обсягів бартерних операцій; запровадження реалістичної політики державних витрат; структурна перебудова економіки; удосконалення системи приватизації державного майна.

Довгострокова стійкість бюджету означає динамічну рівновагу системи в процесі її розвитку. Необхідною мінімальною вимогою для визнання бюджету стійким є стабільність і повнота надходження податкових платежів та інших доходів, достатніх для здійснення поточних зобов'язань місцевої виконавчої влади за видатками. Довгострокова стійкість бюджету має характеризуватися позитивною динамікою фактичних і прогнозних характеристик його основних параметрів.

Основні завдання стратегічних орієнтирів забезпечення фінансової стійкості місцевого бюджету такі:

– визначення й нарощення його бюджетного потенціалу для забезпечення всіх потреб території, сталого соціально-економічного розвитку за рахунок власних та закріплених джерел;

– достатність доходної частини місцевого бюджету та її відповідність видатковим зобов'язанням;

– найбільш ефективне та результативне використання бюджетного потенціалу місцевого бюджету.

Висновки. Таким чином, було визначено, що для підвищення ефективності бюджетної стратегії треба збалансувати систему доходів бюджету, а саме потрібно провести організацію належної системи регуляторних органів та управління. Необхідно здійснювати стабільну бюджетну політику; посилити наукову обґрунтованість планових показників та узгодити їх між міністерствами; запровадити належне узгодження програм соціально-економічного розвитку держави з плануванням бюджету; розробити

та відповідно дотримуватись бюджетної стратегії. Також, одним із першочергових завдань повинно стати встановлення ефективного контролю за рухом бюджетних коштів, корупцією, контрабандою, порушенням митних правил, видачею нелегальних заробітних плат. Такі заходи щодо зниження рівня тінізації економіки мають забезпечити зниження дотацій із Державного бюджету, що в свою чергу вплине на зростання його дохідної частини.

Список використаної літератури:

1. Куценко Т.Ф. Бюджетно-податкова політика: Навч.-метод. Посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 265 с.
2. Юрій С.І. Фінанси: Підручник // За ред. Юрій С.І., Федосова В.М. – К.:Знання, 2008. – 611 с.
3. Василик О.Д., Павлик К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – С.60.

КОРОЛЕНКО Р. В., ШВЕЦ В. С. МЕРЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ БЮДЖЕТНОЙ СТРАТЕГИИ В УКРАИНЕ

В статье определена потребность исследования сущности и содержания бюджетной стратегии. Выявлены основные проблемы, возникающие при составлении бюджета. Разработаны меры повышения эффективности бюджетной стратегии.

Ключевые слова: бюджет, бюджетная стратегия, бюджетное прогнозирование, бюджетная политика, дефицит бюджета.

KOROLENKO R. V., SHVETS V. S. EFFICIENCY MEASURES OF BUDGET STRATEGY IN UKRAINE

Need for research of the nature and content of the budget strategy are specified. It was shown main problems that occur in the preparation of the budget. Efficiency measures fiscal strategy are developed.

Keywords: budget, budget strategy, budget forecasting, fiscal policy, deficit of budget.